

CATALUNYA AGRICOLA.

Direcció: Argenteria, 74, 76 y 78, pral.

DIRECTOR: EN JOAN BULBENA Y ESTRANY, ENGINYER AGRÓNOM

PUBLICACIÓ GRATUÏTA

Acció fisiològica del sucre

El sucre que hi ha en la sang prové, ya siga directament dels aliments (digestió dels hidrats de carbó), ya indirectament per treball del fetxe, que posseïx el poder de transformar, no solament el sucre glucosa, si que també les substàncies albuminòides y la grasa en glicògeno. Aquest glicògeno pot ésser guardat en el fetxe com substància deseserra y en els muscles, y un cop entra en la sang se transforma de nou en glucosa quan l'organisme necessita sucre, ya sigui pera conservar la calor del cos, ya pera la producció de força que engendra 'l treball muscular.

Pera la producció d'energia 'l sucre es descompón. Les substàncies elementals que 's formen se combinen ab l'oxigen que porta la sang, y 'l fenómeno químic de l'oxidació serveix pera mantenir la calor del cos ó be se transforma en força en la producció de treball.

Chauveau ha demostrat directament l'empleo de la glucosa en el treball muscular, y ha fet observar que la sang que travessa 'ls muscles conté tres vegades més sang quan treballen que quan estan en repós.

A n'aquest propòsit escriu un célebre professor: Gracies als hermosos treballs de Claudi Bernad y de Chauveau, completats pels de Morat, Harley y Barber, se deu avuy día la solució definitiva d'un dels problemes que més han preocupat als fisiòlegs. Si be es admés que tots els principis alimenticis, matèries albuminòides, grasa é hidrats de carbó poden concorrer a la producció de la força, re sab avuy día que sols hi intervenen gracies al sucre ó glicògeno que produeixen per sa transformació en l'organisme. Desde el moment en que s'introdueix el sucre en l'organisme se posa immediatament a la disposició dels muscles que l'utilitzen y permet l'obtenir durant més temps y sense fatiga la potencia contractil d'aquests òrgans y activar aixís la reparació del gasto que pel seu treball experimentan. En experiències fetes per Harley y Barber, aquests autors han comprovat que l'adició de sucre a la racció diària permet augmentar el treball muscular de 9 a 21 per 100, y el treball total ab disminució de la fatiga de 6 a 39 per 100. Schumberg a Berlín ha arribat a les mateixes conclusions.

El sucre constitueix, donchs, un preciós aliment dels més necessaris y dels més actius.

A pesar de que la matèria albuminòida y la grasa concorren a la producció de energia, está establert que tant quant més sucre proporcionan al organisme els aliments, menos s'utilitzen les matèries albuminòides y les grasses pel treball. Y com que de entre tots els hidrats de carbó, el sucre se converteix en glucosa y passa a la sang del modo més fàcil y lo més ràpidament, per aixó se pot dir que 'l sucre, com aliment, constitueix l'origen per excelència del treball y de la calor. El consum de sucre per l'organisme permet el renovar ràpidament la provisió de glucosa y d'augmentar las reservas; aixís es com s'explica 'l fet observat, no solament en l'home, si que també en els animals de treball, el que l'organisme que consum sucre resisteix més llargament la fatiga y pot aixís executar una quantitat superior de treball.

Acabem de dir que 'l consum de sucre produeix l'estalvi pera l'organisme de les substàncies nitrogenades y de la grasa que no son utilitzades per la producció de la força. Aquestes substàncies son estalviades per la producció de pes viu, y aixís se comprén que puguin ésser utilitzades per la formació de la carn y de greix. Mes no's cregui que solsament el sucre favoreix la creixensa y l'engreix que pel estalvi d'albumina y de grasa

que produeix, car el sucre pot concorrer directament a l'engreix y en condicions favorables se transforma en grasa y 's deposita en els teixits de l'organisme. La proporció de sucre en la sang es constant, y quan un aliment posa en la sang una gran quantitat de sucre, aquest es parcialment utilitzat per la combustió orgànica, un'altra part se transforma en glicògeno y 'l resto se converteix en grasa per medi de la síntesis, grasa que 's deposita en l'organisme. Els hidrats de carbó deuen considerarse com els principals factors de l'engreix, entre 'ls quals el sucre ocupa el primer lloch per la rapidesa de la seva acció. Es ràpidament assimilable y eleva tot seguit la proporció del sucre que la sang conté. Y tothom deu tenir present que en les mateixes condicions la proporció de sucre que 's transforma en greix es tant més considerable quant més depressa s'introdueix en la sang. Si la glucosa entra poch a poch en la sang, s'utiliza tal com va entrant; mes, si pel contrari, s'eleva ràpidament la proporció de sucre en la sang, el sucre, no poguent ésser oxidat completament, ni transformat ràpidament en glicògeno per intermediari del fetxe, se transforma en greix.

Totes les experiències d'alimentació han demostrat el poder adipogénic, ó sia de transformar-se en greix, considerable y superior que posseïx el sucre.

El sucre es, donchs, l'aliment per excelència de la producció d'energia y de la producció de greix.

Estalviant les substàncies albuminòides contribueix a la producció de carn y a la creixensa. Favoreix també la producció de llet, y a n'aquest propòsit diu en J. Kühn en la seva important obra d'alimentació del bestiar boví: «De entre tots els aliments no nitrogenats el sucre es el més actiu y el més assimilable. Quant s'en troba una certa quantitat en els forratges els hi comunica certes propietats organoleptiques, que 'ls fan apreciar pels animals. El sucre exerceix també una acció favorable sobre la producció de llet, etc. Y es evident que per sa propietat de transformar-se en sucre y per l'economia de matèries albuminòides que favoreix també la producció de llet, que, com se sab, es molt rica en albumina y en grasa.»

D'aquestes consideracions que precedeixen se dedueix que 'l sucre juga en l'organisme una acció fisiològica de primer ordre y de les més actives, y que constitueix pel remader, com diu Grandeau, un poderós instrument, que permet utilitzar segons se vulgui la facultat protectora de l'organisme.

L'introducció racional del sucre en les racions del bestiar permet obtenir uns resultats magnífics en la seva alimentació. Y com ho veurem en un pròxim article, no es pas solament per son acció fisiològica que permet al bestiar de treball produir un excés d'energia, als animals a l'engreix augmentar lo més ràpidament son pes, al bestiar jove fer una ràpida creixensa y a les vaques reteres el produir una llet de la millor qualitat, si que també per les propietats organoleptiques que comunica als aliments, y per les quals excita la gana del bestiar y l'obliga a menjar el màxim de racció.

JOAN BULBENA Y ESTRANY.

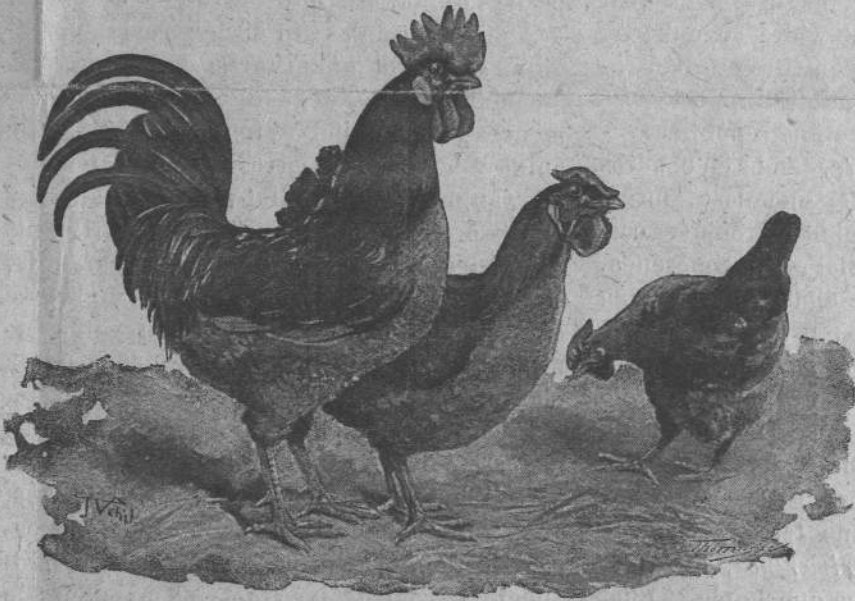
Raza catalana del Prat

Los ejemplares de esta raza de gallinas de buen tamaño, pesan de 3 a 4 kilos en los gallos de un año, y 2'500 a 3'500 en las gallinas adultas. La raza tiene la cresta simple y recta en el gallo, y más ó menos caída en la gallina; color leonado liso ó dorado, con pecho verdoso en los gallos, y leonado ó perdiz en las gallinas. El gallo tiene con frecuencia vistosos matices rojos y metálicos, la cara roja, las orejillas blancas, esclavina,

lorón y caudales muy pronunciadas en el gallo, y cola alta y recta, por lo general puntada de negro en las gallinas. Las patas son limpias de plumas y de color pizarra ó blanco, rosadas, y el pico, por lo general, color córneo algo obscuro en su base. La gallina tiene el vientre bajo y muy abultado de plumas en su parte posterior; el gallo es hermoso y de gran tamaño, y la gallina muy voluminosa y sus huevos enormes, de un blanco algo rosado.

Ese es el tipo que más abunda hoy en el Prat, comarca distante pocos kilómetros de Barcelona, de la que recibió el nombre, sin embargo, véñese allá algunos y aún bastantes tipos de coloración algo distinta de la señalada, nunca blanca ni negra y algunas veces con plumas, aunque pocas, en las patas, pero esos tipos suelen ser poco apreciados, pues recuerdan los defectos de alguna de las razas que la formaron.

Supónese, no sin fundamento, que, hace treinta años, cuando empezó a extenderse en la Península la raza Cochinchina, que tanto llamaba la atención en el extranjero por su volumen superior a cuanto se había visto hasta entonces en punto a gallinas, debió cruzarse con la antigua y ya buena raza del país, de cuyo más perfecta en el Prat que en otras comarcas catalanas, donde no fué rodeada de tantos cuidados y del cruce; resultaron mestizos de mayor talla que la ordinaria, de color por lo general leonado, de patas emplumadas, lo cual nunca fué carácter distintivo ni siquiera dominante en las razas meridionales, y por ley natural fueron desapareciendo los signos mencionados para vol-

ver al tipo de la raza más rústica, que era la catalana, quedando sólo el mayor tamaño que las granjeras del Prat han sabido conservar por selección. De este modo se explica la existencia en Cataluña de una raza mucho mayor que la generalizada en nuestra Península y la desaparición de los caracteres propios de los ascendientes que la mejoraron.

Tales deben ser los beneficios que con la raza del Prat deben realizar las payesas de aquella localidad, que, bien puede afirmarse, no hay casa, por modesta que sea, donde no se críen algunas gallinas cuyos huevos siempre se venden a mayor precio que el del mercado en Barcelona, que les proporcionan excelentes crías, y en Navidades espléndidos capones que alcanzan tal vez el precio más elevado entre los de clase común preparados en España; con esos capones cebamos en la Granja Paraíso piezas que alcanzan 4'500 kilos y 5 kilos, y en punto a finura, en nada desmerecen a las del Mans y la Bresse, tan celebradas en el mundo entero.

La gallina del Prat reúne a la cualidad de ser una bastante buena ponedora, la de ser una perfecta madre, lo cual hace que pueda reputársela como de mucha utilidad en una granja. La puesta oscila entre los 100 y 130 huevos anuales, pero aún no siendo de las más ponedoras, el número viene compensado por la calidad, pues el huevo pesa por térmi-

no medio 75 gramos; es muy grande y blanco y de yema roja, que lo hace aún más apreciable.

Los polluelos se crían bien, algo desnudos en la primera edad, pero a los tres meses están perfectamente emplumados y son muy robustos.

La carne de la raza del Prat es la mejor entre las razas peninsulares. Su color es blanco, toma bien el cebo y los pollos y pollas por ser muy precoces en su crecimiento, pueden ser dados al consumo a los cuatro ó cinco meses, proporcionando ya un regular volumen. Al año y aún a los ocho meses, el Prat produce ya piezas verdaderamente notables por su volumen y peso, y por ese lado nada tiene que envidiar, como antes se ha dicho, a las razas extranjeras que desde este punto de vista gozan de mayor fama.

Tal vez como a raza pura, la del Prat debiera ser admitida con algunos salvedades, pues su coloración no resulta aún del todo unificada, pero los caracteres y líneas generales son lo bastante fijos para poder ser considerada como tal.

El precio de sus huevos oscila entre pesetas 1 y 1'50 como ordinario de consumo; alcanza en algunos meses del año a 1'75 y hasta 2 pesetas, y para la reproducción, tratándose de reproductores escogidos, hay granjera que los vende a 0,25 pesetas pieza. Para carne, véndense los pollos y pollas del Prat de tres a cinco meses, entre las ocho y diez pesetas el par; las gallinas adultas, de 12 a 18 pesetas el par, y los capones ya formados aunque cebados simplemente, según su propio apetito, de 18 a 25 pesetas par. Como

puede verse, es la volatería española que mayor precio alcanza en el mercado, y si bien algo influye la proximidad de una buena plaza como Barcelona, ya se comprende que debe ser buena raza cuando es tan apreciada. En la lámina fototípica intercalada, he tratado de mostrar reproducidos lo más fielmente posible el tipo usual del gallo y gallina del Prat, lámina que completan la descripción y dan idea

perfecta de lo que es la raza.

El tipo de la volatería del resto de Cataluña, recuerda el del Prat, pero es diminuta, de coloración extraordinariamente varia. En algunas provincias como en Gerona, por ejemplo, se ha cruzado con raza francesa ó *gabacha* que le ha hecho perder en gran manera el carácter de las razas españolas.

SALVADOR CASTELLÓ

Arenys de Mar, Janer de 1910.

Conreu y adobs de la pastanaga

La pastanaga es una planta que te molta més importància que la que habitualment se li dona. Inglaterra, Alemanya, Fransa y Bèlgica y molts altres països d'Europa la tenen en molta estima y treuen de son conreu notables rendiments.

Les pastanagues poden classificar-se en dos grans grups: comestibles y forratjeres. Respecte a les primeres, que serveixen d'aliment al home, direm que contenen molt sucre, albumina, un oli volàtil, fosfats alcalins y terrossos y carbonats de cals y magnesia. Son, donchs, un excelent aliment y d'un gust exquisit.

Les espècies forratjeres, qual composició es

Tiratje d'aquest nombre: 15.000 exemplars.

Tant importants y varies qualitats fan del suro un estimat producte, insubstituhible, del qual s'aprofiten sos més insignificants residuos, que son un preuat article de comers.

Ab los residuos se fabrica lo *suro dit* *artístich*, preparat en planxes homogènies de totes mides, les quals conserven les propietats del suro natural.

Ab los residuos de suro transformats en pols y barrejats ab cal, se fa la *pedra suro*, que en forma de rajoles s'emplea contra'l calor y l'humitat, per fer sostres, parets y altres aplicacions.

Altra aplicació molt important es l'invent de l'anglès Walton pera la preparació del *linòleum*, industria que ha pres un gran desenrotlló a Anglaterra y Alemanya.

En les plantilles pera'l calsat, en l'empaquetament protector de tubos conductors de vapor, pera isolar aparatos del fret, del calor ó del sonido; en les cambres telefòniques, en la pesca, en lo decorat d'habitacions y altres mil y mil empleos, pot aprofitarse ab ventatja lo suro.

En los Estats Units se fabrica lo *papper de suro*, que serveix pera fer com de boquilla en los cigarrillos. També s'emplea en los mànechs pera plomes d'escriur, en los lentes y ulleres en la part que s'apoya sobre'l nas, salvavides, forros de barcos, etc.

Mes, si importants són totes aquestes indústries, no representen sinó l'utilització d'una petita part del producte, car la més important de totes es la fabricació de taps de suro, qual consum gasta un 90 per 100 de la producció total.

Desde fa un quan temps ha adquirit també un gran desenrotlló la fabricació dels taps pera xampany anomenats *gemma*, formats de dos trossos de suro enganxats, y, segons se diu, substitueixen ab ventatja als antichs ó d'una sola pessa.

Que pensin be nostres propietaris surés lo que més los hi convingui, mes que tingan present també que avuy perden molts residuos que ab profit podrien utilitzar y que abans de tallar les seculars alsines sureres, rumihin un xich lo que'ls dihem en aqueixes quatre ratlles.

ISIDRE LLURADÓ

Càtedra ambulant Catalunya Agrícola

Seccions d'aquesta càtedra:

Agricultura, Remaderia, Vinificació y Apicultura.

En el nombre 4 del nostre periòdich donarem compte dels treballs preparatoris d'organització de la nostra càtedra ambulant, y avuy és ab molt gust que podem avensar als agricultors que ja poden contar d'are en endavant ab aquest nou servey, haventse fet l'inauguració el dia 21 del propassat novembre en el poble de Tordera.

La premsa diària s'ha ocupat extensament d'aquestes conferències, que ha donat nostre infatigable Director, per lo qual nosaltres sols darem compte dels temes que s'han desenrotllat y les societats y pobles en que han tingut lloch.

1.ª Conferència: fou donada el dia 21 del darrer mes de novembre, en el hostatge de la Delegació que la *Càmera y Sindicat Agricol d'Arenys de Mar* te en el poble de Tordera. Assumpte estudiat: **L'engreix del bestiar porquí.**

2.ª Conferència: fou donada el 28 de novembre en el *Sindicat Agricol de Vilanova y Geltrú*, adherit al Foment del Treball Nacional d'aquella localitat.

Assumpte estudiat: **L'alimentació econòmica del bestiar.**

3.ª Conferència: fou donada el dia 5 de desembre en el *Centro de Agricultores de Mataró y su Comarca*, en l'esmentada vila.

Assumpte estudiat: **L'industria del engreix.**

4.ª Conferència: fou donada el dia 26 de desembre en l'hostatge de la *Cambrà Agrícola Oficial del Pla de Bages*, de Manresa.

Assumpte estudiat: **El sucre en l'alimentació del bestiar.**

En totes les parts en que ha anat el nostre envolgut Director, ha sigut objecte de les més delicades atencions, tant per part de les societats, com pels particulars, y desde aquestes planes cumplim el seu encàrrech de donar a tots les mes corals mercès.

Desitjant que 'ls serveys de la Càtedra Ambulant Catalunya Agrícola siguin adaptats a les necessitats agrícoles de la nostra terra, s'obran tres noves seccions, que no duptem seran ben acullides pels agricultors catalans. Aquestes seccions són: **Agricultura, Vinificació y Apicultura ó conreu de les abelles.**

Respecte a l'agricultura y a la vinificació, debem fer present que a les conferències orals acompanyan les projeccions lluminoses, lo que, además d'esser una innovació en aquestes conferències, els hi dona una caràcter pràctic que les fa altament suggestives y profitoses.

Del conreu de les abelles, ó apicultura, industria tan descuidada en nostra terra y que tants beneficis podria donar orientada segons els moderns avenços, hem de dir que, d'acort ab la *Sociedad Española de Apicultura*, hem encarregat l'organització de les conferències d'aquesta a un distingit é intel·ligent apicultor, que 's traslladarà a les localitats en que 's sol·licitin sos serveys, provehit de tot el material necessari al conreu de les abelles, pera poder ensenyar pràcticament als agricultors, l'objecte de sa conferència.

Essent molt nombroses les societats que han sol·licitat conferències, els hi participem desde aquestes columnes qu'hem pres nota de llur demanda que procurarem complaure, y que, essentnos materialment impossible el contestar a totes a volta de correu, se serveixin esperar carta d'aquesta Direcció, en la mal en temps oportú s'els hi senyalarà dia pera la celebració de la conferència demanada.

BIBLIOGRAFIA

El nitrato de sosa de Chile. — Així s'anomena l nou folletó que acaba de publicar la *Delegación española de los productos de Nitrato de Chile*, obra editada ab tot luxe ó il·lustrada ab més de 30 fotografats, que representen les diverses operacions que s'fan a Chile pera la fabricació y exportació del nitrato de sosa, y les visites d'algunes parcel·les de camps experimentals, en les quals se veu clarament els favorables efectes del esmentat adob nitrogenat.

Aquest folletó tracta extensament y ab gran luxe de datos estadístichs l'origen y fabricació del nitrato de sosa chilè, sa composició química existències probables que hi han a Chile, consum que d'aquesta materia fa l'agricultura mundial; son empleo y forma d'aplicació, dosis que deuen emplearse en els principals conreus de Espanya, màxim d'efecte d'aquest producte com adob, y al final se publican els resultats de tres experiències, de les moltes que s'han realitzat a Espanya baix la direcció de l'esmentada Delegació, fetes sobre 'ls cultius de cereals, patates y vinya.

Aquesta nova publicació, com s'ha fet ab totes les que edita aquell centre de propaganda agrícola, s'enviarà gratuïtament a tots els agricultors. Sindicats, Caixes rurals y demés Associacions agrícoles que ho sol·licitin del Delegat a Espanya del productors de Nitrato de Chile, el senyor En Joan Gavilán, carrer Jovellanos, 5, Madrid.

Viticulture. — Aquest es el nom de la nova obra que l'professor Pacottet acaba de publicar, formant part de la notabilíssima *Encyclopedie Agricole*. Aquesta obra es una nova edició, considerablement augmentada, del tractat de *Viticulture*, qual primera edició fou premiada per la Societat Nacional d'Agricultura ab medalla d'or. Aquest llibre fa l'pendant d'un altre del mateix autor sobre *Vinification*, que te, al ensemps que una gran originalitat, un valor científic y pràctic de primer ordre, y podem dir que l' senyor Pacottet ha enriquit la literatura vitícola dels dos millors manuals d'enologia y viticulture.

Aquest llibre *Viticulture* ha sigut ideat segons un nou plan. En primer lloch, hi ha un estudi general sobre 'ls diferents òrgans de la vinya: sarments, flors, rahims, fulles y arrels. Segueix un capítol molt personal, en el qual l'autor presenta un luxe de coneixements dels vinyers francesos y estrangers, de qual direcció ha estat encarregat; un altre capítol està dedicat al estudi dels factors relatius a la calitat y a la producció dels vins: clima, terra, cep y geografia vitícola francesa y estrangera. Nombroses figures il·lustren aquest article, vistes y mapes completan aquesta part tan important del llibre, y a son valor real li afegeixen l'originalitat. La multipli-

cació de la vinya per sembra, empell y plantació, la reconstitució de vinyars, la poda, l'alimentació de la vinya explicada completament y resumidament y la profusió de grabats ben esculits aclareixen el text, que, arreglat ab método, dona les millors nocions pràctiques. El llibre s'acaba ab dos importants capítols, l'un sobre l'ampelografia (vinyes americanes y franceses) y l'altre sobre les malalties, redactats abdo ab la mateixa claretat y método que han dirigit al autor en el escolliment dels fets pràctichs y en els consells a donar als viticultors.

Aquesta nova edició s'ha aprofitat dels nombrosos viatges que l'autor ha realitzat pel estranger, a Alemanya, Austria-Hungria, Suïssa, Espanya, Portugal, Argelia, així com per l'Argentina y a Chile. Es dir, que l'obra també està al corrent de la situació actual y del porvenir vitícol dels principals països productors de vi.

Aquest volum fa part de la *Encyclopedie Agricole* que s publica a París, baix la direcció de M. Wery, subdirector del Institut Nacional Agronómich.

L' *Encyclopedie Agricole* y l' *Agenda Agricole* Wery, que s son complements anual, están avuy dia en les mans de tots els que s'ocupan en agricultura. El catàlech detallat de l' *Encyclopedie Agricole*, volum de 72 pàgines, il·lustrades ab grabats, s'envia gratis a totes les persones que 'l demanin als senyors J.-B. Baillière y fills, carrer Hauteville, 19, a París.

Resumen de Agricultura. — El número corresponent a l'actual mes de janer d'aquesta important revista agrícola, que dirigeix el peritíssim agrónom y distingit amic nostrensenyor Mir, ve dedicat, en sa quasi totalitat, als Congressos Agrícoles celebrats últimament a Valencia. L'encapsala un treball interessantíssim del marquès viudo de Casa Pacheco, en el que fa un resum de l'estat actual de l'agricultura, augurantli un esplèndid pervindre si setenen en consideració els acorts presos en els Congressos de Valencia. Segueix, després, un estudi complet de cada un dels temes desenrotllats en els Congressos de la vinya americana, de pèrits agrícoles y agrari nacional, ab les corresponents conclusions aprovades, que constitueix un perfecte extracte de la tasca realitzada en aquells congressos; son recopilador, el conegut escriptor agrícola En Raul M. Mir, ha fet un treball perfecte. Completen el número les habituals y extenses seccions de problemes agrícoles, notes útils y actualitats, bibliografia y revista comercial.

Geografia general de Catalunya. — Hem rebut els quaderns 97 y 98 d'aquesta important publicació, en els quals En Emili Morera fa la descripció geogràfica, física y política, y s comensa la administrativa; ab el quadern 98 se reparteix un curiosíssim mapa de les vegueries de Catalunya en 1762, fet per Cantel y Tillemont en aquella época, y l' plano de la ciutat de la Seu d'Urgell.

En els quaderns 99 y 100 se continúa la descripció de la provincia de Tarragona y s'acaba la part referent a les vies de comunicació, comensant l'història de l'esmentada provincia. En el quadern 98 s'hi reparteix el plano en colors de la ciutat de Sant Feliu de Guíxols.

Aquests quaderns van il·lustrats ab molts grabats, y per sa esmerada presentació honran a la coneguda casa editora de N'Albert Martín.

Cartilla Vinícola. — Acaba de publicarse aquesta obreta, en la qual el viticultor En M. Soto Trelles condensa l' fruit de sos estudis y experiències.

Aquesta cartilla, que ha obtingut el premi de S. M. el Rey en el Certamen Científic literari de Vigo, contribueix a divulgar els coneixements útils é indispensables als viticultors pera la bona elaboració de sos vins, realisant ab aixó una tasca molt adequada a son caràcter, car l'esmentada *Cartilla* es un resum clar y perfecte de les operacions necessaries pera l'elaboració de vins al alcans de totes les intel·ligències, y per son poch preu al alcans de totes les fortunes.

La primera part de l'obra està dedicada a la preparació del celler y de sos utensilis, y a les operacions de la vinya, desarrapat, trepitjat y tot quant es necessari fins efectuar la carga en les botes de fermentació.

En la segona part explica lo referent a la fermentació, criansa y operacions necessaries pera l'elaboració de vins fins, acabant l'obra ab un capítol dedicat als vins de Galicia, en el que estudia sas qualitats, sos defectes y modo d'evitarlos.

L'obra està il·lustrada ab molts grabats com auxiliar del text, qual comprensió facilitan.

Cambrà agrícola del Vallès. — Memoria de 1908. — Aquest folletó dona compte dels treballs realitzats per aquesta entitat y demostra sa importància é interès pera tot quant se refereix al foment dels assumptes agrícoles en la comarca del Vallès.

Las sociedades de socorros mutuos. — Aquesta cartilla, escrita per Le Loc, consta de 48 planes, en les quals, ab la documentació precisa, se desenrotlla d'una manera detallada el següent sumari: ¿Qué es la mutualitat? — Especies de mutualitats. — ¿Qué son les societats de socors mutuos? — Antiguitat de les societats de socors mutuos. — Propagació de les societats de socors mutuos a Espanya. — Missió social de les societats de socors mutuos. — Socors que donen aquestes societats. — Casos en el que s' dona l' socors. — Duració del socors. — Admissió de socis. — ¿Cab limitar l'admissió de socis per la localitat, per l'ofici y pel nombre d'associats? — Condicions per l'admissió de socis: en quant a la presentació; en quant a la salut; en quant a l'edat. — Fixament

de les cuotes. — Procediments més usuals. — Càlculs estadístichs. — Taules de malalties. — La caixa especial y 'ls fondos de reserves. — Govern aquestes societats. — Els visitadors de malalts. — La contabilitat en aquestes societats. — Legalització del reglament. — Exencions fiscals. — Federació y contrasegur.

Es, en resum, un fello editat ab esmero y que llegiran ab gust les persones aficionades a n'aquestos assumptos.

CRÓNICA

De la revista d'agricultura *L'Engrais* copiem la següent notícia d'interès pels agricultors:

«L'Associació de les Indústries del Nitrato ha comensat, ab l'ajuda del govern, a fer una investigació detallada de les existències del nitrato a Chile. S'han explorat ja 4.500 kilòmetres quadrats, que s'estima que contenen 5.000 millons de quintals espanyols (de 46 kilos), que son explotats per l'industria privada.

Manca encara reconèixer 80.000 kilòmetres quadrats, en els que s presum que hi existeixen aproximadament 20.000 millons de quintars de nitrato de sosa.»

L'Associació dels Amichs de la Festa del Arbre obra un concurs pera premiar els mestres ó mestras de les escoles públiques de la provincia de Barcelona, que se'n hagin fet acreedors, durant lany de 1909.

Al efecte concedirà: Un primer premi, consistent en un joch de té de cristall y plata anglesa, donat per l'infanta Isabel, y un diploma honorífic de l'Associació, al mestre ó mestra que mes s'hagi distingit, ja per celebrar ab mes dificultat la festa del Arbre, ja per haberho consegut major nombre d'anys consecutius, ja per haber plantat mes arbres, preferint en aquest els d'especies forestals. Un segon premi en metálic de 75 pesetes, donat per l' infant En Carles, y un diploma honorífic al mestre ó mestra que, a judici del Jurat, el merexi. Un tercer premi de 50 pesetes y un diploma honorífic, ab dos donatius de l'Associació al mestre ó mestra que'en sigui acreedor. Tres diplomas honorífics a altres tants mestres ó mestras, si a judici del Jurat constituit per lo senyor En Federich López Amo, inspector de primera ensenyansa, En Mariano Puig y Valls y En Pere Villuendas, el mereixessin.

Podrán pendre part a n'aquest concurs tots els mestres y mestras de les escoles públiques de la provincia en quins pobles s' hagi celebrat la Festa del Arbre, y al efecte convé que enviïn instancia documentada, dirigida al president de l'Associació, per tot el mes de janer, a fi de que'l Jurat pugui examinar detingudament els expedients y s'utilixin les actes de les festes celebrades pera la «Crónica de la Festa del Arbre en Espanya» que s'està redactant.

Les instancies y documents s'enviarán per correu ó s'entregaran de dotze a una, en el domicili del secretari de l'Associació, Aragó, 268, 3.ª, 2.ª a Barcelona.

En lo Sindicat agrícola de Malgrat se hi ha establert una caixa d'estalvis y una altre de assegurança, sobre 'l bestiar bovi y porquí.

En l'últim nombre de *La paloma mensajera*, se relata l'homenatge que han tributat recientment al Excm. Sr. En Salvador Castelló y Carerras, per haber sigut agraciad ab la Gran Creu del Mérit Agricol, la Royal Societat Colombófila de Catalunya, la Societat Nacional d'Avicultors, els ex deixebles de la Royal Escola Oficial d'Avicultura, de la que es director y fundador, y nombrosos amichs, compatricis y admiradors de la profitosa tasca que realisa.

Les esmentades entitats y particulars visitaren fa poch al senyor Castelló en sa masia d'Arenys de Mar, fentli solemne entrega de les insignies de l'Ordre, costejades ab el producte d'una subscripció iniciada per l'arcalde d'aquella vila, En Joan Córdoba, y els presidents de les societats avícoles y colombófiles de les quals forma part el senyor Castelló, així com d'un artístich pergami, treball d'En Eudalt Canibell y de la litografia «La Académica», en el que constan els noms de les entitats y particulars espanyols y estrangers adherits al obsequi tributat al senyor Castelló.

Les insignies, delicat y artístich treball dels senyors Masriera germans, constitueixen una preciosa joia executada baix dibuix facilitat pel malaguanayt escultor En Agustí Querol, autor del model oficial de la Creu del Ordre del Mérit Agricol, y han sigut montades sobre 'l baix relleu en or modelat per aquell artista tortosí.

Al contestar el agraciad al discurs que, en nom de la comissió, pronuncià el president de la Royal Societat Colombófila de Catalunya, lo senyor En Diego de la Llave, declinà tot el seu mérit en favor de les Societats Avícoles y Colombófiles en qual sí trobà l'ambient y 'ls elements pera 'l millor desenrotlló de sos ideals y ses activitats, així com en els deixebles de l'Escola d'Avicultura, que ab llur aplicació el secundaren sempre; acabant són discurs de mercès ab entusiasmats párrafs d'acendrat carinyo per Arenys de Mar, sa vila natal y bressol del actual progrés avícol d'Espanya.

La Redacció de CATALUNYA AGRÍCOLA aprofita eixa ocasió pera oferir el seu modest homenatge al senyor Castelló, al qui saluda com a mestre y al millor dels amichs.

Imprempta Barcelonesa, Tapies, 4.—Barcelona.

AGENDA AIDE-MEMOIRE AGRICOLE, POUR 1910, per G. Wéry, sub-director de l'Institut National Agronomique — 1 vol. in-18 de 324 pàgs. En rústica, 2 francs.— J. B. Saillière, París.

La Alta Bourgogne — Notas de viatge preses per En Joan Bulbena y Estrany a l'ocasió d'una visita feta a aquella regió francesa.— 0.50 pesetas.

CARTILLA vinícola pel vitivinicultor En M. SOTO TRILLES Per 1.50 pesetas s'envia certificada.

LAS VIÑAS DE CHAMPAGNE.— Reseña de una excursión efectuada por la región de Champagne, por D. Juan Bulbena y Estrany.— Precio 0.50 pesetas.

LA HACIENDA GRAN OBRA ILUSTRADA

Ca la número mensual va repleto de ensenyanas útils, per la ploma de las autoridades más emmentes del universo sobre ganadería, café, azúcar, caucho, tabaco, granos, plantas fibrosas, riegos, abejas, avicultura, jardinería, frutas y muchos otros productos.

Jamás bajarán de 32 las páginas de lectura provechosa, todas en estilo claro, de gran conveniencia para propietarios pequeños y grandes.

Hay hermosos grabados en cada página—muestra fiel del arte tipográfico por excelencia—LA HACIENDA es la mejor revista para el agricultor, ganadero o comerciante. El costo al año, inclusive el porte, es de \$10.00.

Enviamos a solicitud un ejemplar gratis.

LA HACIENDA COMPANY Box 974 Buffalo N. Y., E. U. A.

CULTIU DE LES ABELLES

Gran Establiment d'Apicultura movilista
Joseph Serra

Successor de la casa MEROADER
Carrer de Milà y Fontanals, 1 y 2 (Gracia) Barcelona
Premiat en varias Exposiciones.

S'envian catàlechs gratis y nombres de mostra de la

Gaceta Apícola de España
únich periódich mensual dedicat exclusivament en Espanya al cultiu de les abelles. Preus de subscripció: 5 pesetas l'any y a la bestreta.

REVISTA CATALANA D'EDUCACIÓ

Articles catalans, castellans y francesos.—Folletins de obres d'Emerson, Ra mond Llull, Faneion, Ar. ulphy, Izoulet, etc.—Traduccions de revistes pedagògiques extrangeras.—Noticias interesantes d'educació mundial.—100 pàgines de text en cada nombre.

Direccio, Secretaria y Administració: Escola de Mestres La Esmeralda, La Cortis (Barcelona).—Telefon 3371.

Obra nova la més practica en son género editada a Espanya, indispensable als Agricultors, Cambreros y Sindicatos agrícolas. Advocats, Ingenieros agrónomos y de caminos, etc.

MANUAL PRÁCTICO DE AGUAS
Legislación y Jurisprudencia
per R. Gay de Montellá, Abogado, Secretario de l'Academia de Legislación y Jurisprudencia de Barcelona.

Preu: 3.50 pesetas.—En venda en l'Administració de CATALUNYA AGRÍCOLA.

Publicacions de LA PAZ SOCIAL

Sindicatos agrícolas, vademecum del propagandista, por Le Soc; precio 1.25 pesetas.

Las sociedades de socorros mutuos, por Le Loc; precio 25 céntimos.

El seguro del ganado, por Mateo Puyol Lalaguna; precio 25 céntimos.

Las cooperativas de consumo, por Elías Ges; precio 25 céntimos.

La contabilidad en las obras sociales, por Mateo Puyol Lalaguna; precio 25 céntimos.

Hojas sociales: 1.ª El sindicat agrícola; 2.ª El sindicat obrero; 3.ª La caja rural; 4.ª La sociedad de socorros mutuos; 5.ª El seguro del ganado; 6.ª La cooperativa de consumo.—Estas Hojas sociales se venden al precio de: 50 hojas, 1.25 pesetas; 100, 2 pesetas; 500, 5 pesetas y 1.000, 13 pesetas.

NITRAT DE SOSA

Es el adob químich de resultats més rápits y visibles pera tots los terrenys y conreus.

Pera demanar informes de franch sobre la seva aplicació, dirigirse al senyor

EN JOAN GAVILÁN

Delegat a Espanya dels PRODUCTORS DE NITRAT DE CHILE

Jovellanos, 5, MADRID

Cátedra ambulat d'Agricultura

de CATALUNYA AGRÍCOLA

ab llanterna de projeccions.

Dona conferencies, cursets, lliçons experimentals d'agricultura moderna.

Qui vulgui informes detallats sobre son funcionament, se dirigeixi a la Direcció d'aquest periódich.

PRIMERES MATERIES PERA ADOBS

Societat Anónima CRÓS. — Barcelona.

Carrer de la Primpcesa, 21. — Casa fundada en 1810.

Fábricas d'adobs y productos químichs en BADALONA, ALICANT y SEVILLA

Magatzems y Agencias en els principals centres agrícols d'Espanya.

Pera preus y noticias mercantils los agricultors de Catalunya y Balears poden dirigirse a la Central de Barcelona ó a ses agencias següents:

En Vich: Carrer de Manlleu, 48.
» Gerona: Plassa Marqués de Camps, 3.
» La Bisbal: Carrer dels Archs, 7.
» Torroella de Montgri: Carrer del Comerç, 7.
» Lleyda: Rambla de Fernando, 59.

En Tàrraga: Carretera d'Agramunt, 26.
» Mora d'Ebro: Carrer de la Barca, 6.
» Tortosa: Carrer de Santa Agna, 1.
» Valls: Costa del Portal, 2.
» Palma de Mallorca: Ronda de Llevant, A.

PULPA MELASSADA

Es el pinso més económic y més práctic que 's coneix pera tota classe de bestiar, ja se 'l consideri com aliment d'energia, ja com aliment d'engreix.

CONTÉ APROXIMADAMENT VINTIQUATRE KILOS DE SUCRE

PER CADA CENT KILOS DE PES TOTAL

FABRICACIÓ EXCLUSIVA

DE LA

SOCIEDAD GENERAL AZUCARERA DE ESPAÑA

Alarcón, 3. — MADRID

S'envian mostres é instruccions gratis a qui ho desitji.

Representant per Catalunya: EN JAUME GUARDIOLA

LOS MILLORS PRODUCTES PERA L'ALIMENTACIÓ DEL BESTIAR

SE VENEN EN L'ACREDITADA CASA DE

TOMÁS Y JOSEPH CRUELLS

BARCELONA.—Despatx: Carrer del Comerç, 18 Casa Llotja, taula 62. (Teléfono 1284)

Recompensas honoríficas:

Premi en la Fira Concurs Agricol de Barcelona de 1898, Exposició organizada per l'Institut Agricol Catalá de Sant Isidre.
Gran Diploma d'Honor ab distintiu especial en la Exposició Hispano-Francesa de Saragossa 1908.
Diploma de Mérit en el Concurs Regional de Bestiar de les Illes Balears de 1909.
Gran Premi en el Concurs Agricol de Madrid de 1909.

Laboratori químich

del

Institut Agricol Catalá de Sant Isidre

dirigit per l'Enginyer industrial

En JAUME RAVENTOS

Consulta de 9 á 11 del matí tots els dies feyners.

Análisis de terras, adobs, vins, etc,

Portaferrissa, 21. — BARCELONA

EXPLOTACIONES, MATERIAL Y PUBLICACIONES AVÍCOLES

Establiment anexe á la «Real Escuela Oficial de Avicultura»

fundada pel Excm. Sr. En Salvador Castelló y Carreras, en l'any 1894.

Despatx central: GRANJA PARAISO.—ARENYS DE MAR (Barcelona)

GRAN CENTRE PRODUCTOR DE TOT QUANT SE RELACIONA AB LA CRIA D'AUS Y BESTIAR DE CORRAL SEGONS LOS DARRERS AVENSOS DE L'INDUSTRIA AVÍCOLA

COVADORES ARTIFICIAIS Y MATERIAL AVÍCOLA

construit segons models especials de la Casa ab privilegi d'invenció a Espanya, Fransa, Italia y Bélgica.

Gallinas.—Falsans.—Coloms.—Cunills.—Aus aquáticas.—Ous pera covar.—Aliments especials pera aus.—Fras supostos.—Fojets.—Planos.—Consultas.—Folletos.—Accessoris d'Avicultura y Colombifilia y models originals.

Envío gratis de folletos y catàlechs ilustrats.

Obres y publicaciones avícolas del Excm. Sr. EN SALVADOR CASTELLÓ:

AVICULTURA: Curs complet de gallinocultura é industrias anexas. Volum de 920 pàgines ab més de 400 grabats, subdividit en 60 lliçons. Obra de text en moltes escoltes d'Avicultura y premiada a París, Bruselas y Barcelona ab varis premis d'Honor y Medallas d'Or.

COLOMBOFILIA: Estudi complet dels coloms missatgers belgas ab llurs aplicacions a la telegrafia alada y al sport. Obra adoptada per molts governs pera l'organissacio dels colomars militars. Medalla d'Or en l'Exposició Universal d'Amberes (Bélgica).

LA AVICULTURA PRÁCTICA: Revista mensual ilustrada, orgue de la «Real Escuela Oficial de Avicultura» y de la «Sociedad Nacional de Avicultores Españoles».

La correspondencia al senyor Administrador de les

Explotacions, material y publicaciones avícolas (Granja Paraiso), Arenys de Mar, Barcelona.

SINDICAT NACIONAL

DES

MAQUINARIA AGRICOLA

(Societat Anónima)

Constituhit per els més il·lustres agricultors espanyols ab lo fi de lograr la construcció de les màquines y aparells més moderns adaptats á nostres usos y costums.

DIPÓSIT: Ronda de Sant Pere, 50 }
FABRICA: Carretera Mataró, 246 } BARCELONA